

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијси савјет

МИШЉЕЊЕ

**на Нацрт Закона о поштанским услугама Босне и Херцеговине, по захтјеву
Министарства комуникација и промета Босне и Херцеговине**

Сарајево
март, 2014. godine

Број: 01-26-7-029-5-I/13
Сарајево, 25.3.2014. године

На основу члана 25. став (1) став (2) Закона о конкуренцији („Службени гласник БиХ“ бр. 48/05, 76/07 и 80/09), а на захтјев Министарства комуникација и промета Босне и Херцеговине, Трг Босне и Херцеговине 1, 71000 Сарајево, Конкurreнџијски савјет Босне и Херцеговине на 85. (осамдесетпетој) сједници одржаној дана 25.3.2014. године, даје

МИШЉЕЊЕ

Нацрт Закона о поштанским услугама Босне и Херцеговине није усаглашен са Законом о конкуренцији.

Образложење

Министарство комуникација и промета Босне и Херцеговине, Трг Босне и Херцеговине 1, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Подносилац захтјева или Министарство) је поднијело Захтјев за давање мишљења (у даљем тексту: Захтјев) Конкurreнџијском савјету Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкurreнџијски савјет), запримљен дана 18.12.2013. године под бројем: 01-26-7-029-I/13, о усаглашености Нацрта Закона о поштанским услугама Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Нацрт Закона), са Законом о конкуренцији („Службени гласник БиХ“ бр. 48/05, 76/07 и 80/09).

Министарство је уз предметни Захтјев доставило и образложење у којем у битном наводи:

- да се Босна и Херцеговина Споразумом о стабилизацији и придруживању (ССП), обавезала ускладити своје законодавство са законодавством Европске уније из ове области;
- да процес стварања уређеног унутрашњег поштанског тржишта у Босни и Херцеговини, путем одговарајућег законског оквира, осигурава постојање ефикасних, поузданих и квалитетних поштанских услуга свим њеним грађанима уз исте услове и приступачне цијене, посебно узимајући у обзир значај поштанских услуга, како за економски просперитет и социјално благостање земље, тако и кохезију у Европску унију;
- Циљеви за сектор поштанских услуга у праву Европске уније проведени су путем Оквирне поштанске директиве (97/67/ЕЗ), којом се успоставља цјелокупан регулаторни оквир за поштанске услуге Европске уније, а која је измијењена два пута (Директивом 2002/39/ЕЗ и Директивом 2008/6/ЕЗ).
- да се овим Нацртом Закона, област поштанских услуга у Босни и Херцеговини уређује и усклађује са: Директивом 97/67/ЕЗ о заједничким правилима за развој унутрашњег тржишта поштанских услуга Заједнице и побољшања квалитета услуге; Директивом 2002/39/ЕЗ којом се мијења Директива 97/76/ЕЗ у погледу даљег отварања поштанских услуга у Заједници за конкуренцију и Директивом

2008/6/EЗ о измјенама и допунама Директиве 97/67/EЗ о потпуном развоју унутрашњег тржишта поштанских услуга Заједнице, гдје је циљ Директиве и њених измјена, потпуна либерализација тржишта поштанских услуга.

- да се Нацртом Закона постепеном либерализацијом тржишта поштанских услуга у Босни и Херцеговини, оставља довољно простора за прилагођавање новим условима пословања свим учесницима на овом тржишту;
- да Нацрт Закона не предвиђа потпуно укидање резервисаног подручја за јавне пружаоце универзалних поштанских услуга, а што је прихваћено од стране Еуропске комисије с обзиром да Босна и Херцеговина није чланица Еуропске уније, те нема обавезу увођења потпуне либерализације тржишта поштанских услуга;
- да је према Извјештају експерата Еуропске комисије, Нацрт Закона у највећој могућој мјери у складу са поштанским асquis-јем (иако још увијек постоје законска ограничења за резервисане услуге).

Конкурентијски савјет је анализирао одредбе Нацрта Закона:

- члан 12. став (1) Нацрта Закона дефинише резервисане универзалне поштанске услуге - писмоносне пошиљке масе до 350 грама, ставом (2) истог члана дефинисане су поштанске услуге које се не сматрају резервисаним универзалним поштанским услугама, ако им је цијена једнака или већа од износа који је два и по пута већи од цијене писмоносне пошиљке прве стопе масе према цјеновнику услуга јавног пружаоца универзалне поштанске услуге, у ставу (3) се наводи да само јавни пружаоци универзалне поштанске услуге имају право пружања резервисане универзалне услуге (члан 11. став (2) – јавни пружаоци поштанских услуга у Босни и Херцеговини су: ЈП БХ Пошта д.о.о. Сарајево, Хрватска пошта д.о.о. Мостар и Поште српске а.д. Бања Лука.

У односу на важећи Закон о поштама БиХ, код резервисаних услуга смањен је лимит по маси са досадашњих 1.000 грама на 350 грама, а лимит по цијени са десет на два и по пута увећаног износа у односу на цијену писмоносне пошиљке прве стопе масе, што представља значајан корак у постепеној либерализацији тржишта универзалних поштанских услуга у Босни и Херцеговини и отварање значајног дијела релевантног тржишта за конкуренте.

- члан 4. став (2) тачка д) Нацрта закона дефинише да су тарифе и цијене за универзалне поштанске услуге једнаке на цијелој територији Босне и Херцеговине, транспарентне и доступне свим корисницима без дискриминације;
- члан 36. (Општи принципи) став (1) дефинише да Регулаторна агенција за поштански промет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Регулаторна агенција) прописује јединствене тарифе за сваку услугу која је дио универзалне поштанске услуге, примјењујући принципе: а) цијене су доступне под једнаким условима свим грађанима Босне и Херцеговине, б) цијене су засноване на стварним потребним трошковима за ефикасно обављање универзалне поштанске услуге, ц) цијене су јединствене у унутрашњем и међународном поштанском промету за сваку услугу која је дио универзалне поштанске услуге;
- члан 37. (Цјеновник универзалне поштанске услуге) дефинише у ставу (1) да се цијене универзалне поштанске услуге наплаћују по цјеновнику, у ставу (2) да је пружатељ универзалне поштанске услуге обавезан Регулаторној агенцији једном годишње доставити приједлог цијена на сагласност, и у ставу (3) да је на сваку евентуалну промјену цјеновника поштанских услуга, пружалац универзалне услуге

обавезан затражити сагласност Регулаторне агенције, а у ставу (7) одређено је да пружалац универзалне поштанке услуге може одобрити попуст корисницима уколико је исти предвиђен цјеновником поштанских услуга, те се примјењује на једнак и доступан начин за све кориснике који шаљу пошиљке под истим условима;

- члан 55. став (1) тачка е) дефинише да Регулаторна агенција прописује јединствену тарифу за сваку услугу која је дио универзалне поштанске услуге, док тачка н) одређује да Регулаторна агенција даје сагласност на цјеновник пружаоца универзалне поштанске услуге у року од 30 дана од дана запримања приједлога цјеновника, те обавља надзор и регулацију цјеновника

Конкурenciјски савјет је оцијенио да и даље постојање резервисаних универзалних поштанских услуга унутар универзалних поштанских услуга, јер је чланом 12. став (3) Нацрта Закона дефинисано искључиво право јавних пружатеља поштанске услуге на пружање резервисане универзалне поштанске услуге, односно само постојање категорије резервисаних универзалних поштанских услуга, које искључиво обављају јавни пружаоци поштанских услуга, и то сваки на свом географском подручју (тржишту), може представљати ограничавање слободне тржишне конкуренције, у смислу одредби члана 4. став (1) тачка ц) Закона о конкуренцији.

Такође, одредбама члана 4. став (2) тачка д) и члана 36. став (1) тачка ц) Нацрта Закона, утврђено је да све универзалне поштанске услуге имају јединствене цијене на цијелој територији Босне и Херцеговине, што може представљати забрањени споразум, у смислу члана 4. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији.

Независно од горе наведеног, уколико би анализирали посебно резервисане универзалне поштанске услуге, сматрамо да јавни пружаоци универзалне поштанске услуге (као искључиви пружаоци резервисаних универзалних поштанских услуга) цијене резервисаних универзалних поштанских услуга требају достављати на сагласност Регулаторној агенцији, и цијене тих услуга требају бити јединствене на цијелој територији Босне и Херцеговине из разлога што држава осигурава субвенцију за покриће ових трошкова у случају да цијена не осигурава покриће стварних трошкова (чл. 4. став (2) тачка и), 40., 41., 42. и 43. Нацрта закона), те је битно обезбиједити да сва три јавна оператера пружају ову врсту услуге под једнаким условима.

За универзалне поштанске услуге које нису резервисане универзалне поштанске услуге, требала би постојати могућност слободног формирања цијена, уз обавезу поштивања одредби члана 36. и члана 37. Нацрта Закона (утврђени општи принципи и шта цијене не могу садржавати) без обавезе достављања цјеновника за ту врсту услуга Регулаторној агенцији на сагласност (која одлучује о истима у року од 30 дана), већ обавеза достављања цјеновника Регулаторној агенцији на искључиво на увид (и без рокова одлучивања и давања сугласности). Што значи да Регулаторна агенција по потреби може анализирати достављене цијене универзалних поштанских услуга (које нису резервисане универзалне поштанске услуге) те уколико утврди да нису у складу с јединственом тарифом и/или да нису испоштовани постављени критеријуми за формирање цијена, може у складу са својим надлежностима, тражити корекције цијена.

Конкурenciјски савјет сматра да док постоји категорија резервисаних универзалних поштанских услуга, и да искључиво право обављања истих имају три јавна пружаоца универзалне поштанске услуге и то сваки на свом географском подручју (тржишту), потпуна либерализација тржишта поштанских услуга, а тиме и успостављање услова слободне конкуренције на истом у Босни и Херцеговини није могућа.

Слиједом наведеног, Конкурентијски савјет је одлучио као у диспозитиву овог Мишљења.

Предсједник

Гордан Расудић